

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด*
ACADEMIC ADMINISTRATION STRATEGIES OF PRIVATE SCHOOLS
UNDER THE ROI ET PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

ปณวัตร ภูมิภาค¹ และ ชัยยนต์ เพาพาน²

Panawat Poomipark¹ and Chaiyon Paophan²

¹⁻²หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹⁻²Master of Education, Faculty of education and human development, Roi Et Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: milo0988267231@gmail.com

วันที่รับบทความ : 22 พฤษภาคม 2569; วันที่แก้ไขบทความ 4 มิถุนายน 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 6 มิถุนายน 2569

Received 22 May 2026; Revised 4 June 2026; Accepted 6 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด และ 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ดำเนินการ 2 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 275 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.956 และด้านสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.954 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนากลยุทธ์ โดยจัด

Citation:

* ปณวัตร ภูมิภาค และ ชัยยนต์ เพาพาน. (2569). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(4), 548-569.

Panawat Poomipark and Chaiyon Paophan. (2026). Academic Administration Strategies Of Private Schools Under The Roi Et Provincial Education Office. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(4), 548-569.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

สนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วย TOWS Matrix และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนเรียงลำดับ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ระบบประกันคุณภาพภายใน กระบวนการจัดการเรียนรู้และการนิเทศภายใน สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารงานวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 8 กลยุทธ์หลัก และ 32 กลยุทธ์รอง ครอบคลุมทุกด้านของการบริหารงานวิชาการ โดยผลการประเมินพบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนเอกชน, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

Abstract

This research aimed to 1) examine the current conditions, desirable conditions, and priority needs for academic administration development in private schools under the Roi Et Provincial Education Office, and 2) develop academic administration strategies for private schools. A mixed-methods research design was employed in two phases. Phase 1 investigated the existing conditions and priority needs. The sample consisted of 275 administrators and teachers. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire with reliability coefficients of 0.956 for the current conditions and 0.954 for the desirable conditions. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI). Phase 2 focused on strategy development through a focus group discussion with seven experts, strategic analysis using the TOWS Matrix, and an evaluation of the appropriateness and feasibility of the proposed strategies by seven experts.

The findings revealed that the overall current condition of academic administration was at a high level, while the desirable condition was at the highest level. The most critical priority needs included curriculum development,

internal quality assurance systems, learning management and internal supervision, educational media and technology, student assessment and evaluation, academic personnel development, and research and development administration. Furthermore, the developed strategies consisted of eight main strategies and thirty-two sub-strategies covering all dimensions of academic administration. The evaluation results indicated that all strategies were rated at the highest level in terms of appropriateness and feasibility.

Keywords: Academic Administration Strategies, Private Schools, Provincial Education Office

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยรัฐมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะผู้เรียน การบูรณาการเทคโนโลยีทางการศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อยกระดับผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาและนโยบายทางการศึกษาในระดับประเทศ

สถานศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญต่อระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยช่วยแบ่งเบาภาระของภาครัฐและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนในหลายพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2554) ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 สถานศึกษาเอกชนได้รับการส่งเสริมให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการและสามารถพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง อย่างไรก็ตาม โรงเรียนเอกชนยังเผชิญข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยีทางการศึกษา และการแข่งขันกับสถานศึกษาของรัฐและโรงเรียนนานาชาติ

ส่งผลให้หลายโรงเรียนประสบปัญหาด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567) นอกจากนี้ ผลการประเมินทางการศึกษาระดับชาติและผลคะแนน O-NET ยังสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2566)

การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งล้วนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง (Miller, 1995; อนิรุทธ หนูนาคน และคณะ, 2565) ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อวางแผนและกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร (พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ, 2560) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยเครื่องมือทางกลยุทธ์ เช่น SWOT Analysis และ TOWS Matrix จึงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมและตอบสนองต่อความท้าทายในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ดได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา และการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด, 2568) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการ รวมทั้งพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเอกชน อันจะเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา พัฒนาศักยภาพผู้เรียน และเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและนโยบายทางการศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน

นักวิชาการไทยหลายท่านได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการในฐานะ “หัวใจของสถานศึกษา” เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกด้านของการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา” เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกด้านของการจัดการเรียนรู้ สุชาติ วาระดี (2551) ระบุว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ขณะที่ สันติ บุญภิรมย์ (2552) มองว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการจัดการกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) อธิบายว่า การบริหารงานวิชาการครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ ไปจนถึงการประเมินผลการเรียน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการศึกษาโดยรวม

จากการศึกษางานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการจากแนวคิดของ อนิรุธ หนูนาคนและคณะ (2565) สุพัตรา ทองงาม และคณะ (2566) สุรีย์ ชุมภู และคณะ (2566) อีระศักดิ์ ทองทัฬ และคณะ (2566) สุมารินทร์ แสงคำ และคณะ (2566) สุรเดช รอดเชื้อ และคณะ (2566) ภาสกร สุขไสย และคณะ (2566) ธัญกิตติ ธนานุสวัสดิ์ (2567) ณวิวรรณ เฟื่องทอง (2562) รวมถึงแนวคิดของ Good (1973), Saylor and Alexander (1974) และ Skilbeck (1984) จนได้องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การนิเทศภายในสถานศึกษา 3) สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การประเมินผลการเรียน 6) การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 7) การบริหารงานวิจัยและพัฒนา และ 8) ระบบประกันคุณภาพภายใน ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงบทบาท

ของการบริหารงานวิชาการที่ครอบคลุมทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู และการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม

ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงมิได้เป็นเพียงการดำเนินงานด้านหลักสูตรหรือการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการบริหารเชิงระบบที่เชื่อมโยงการวางแผน การพัฒนาบุคลากร การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวิจัย และการประกันคุณภาพเข้าด้วยกัน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการศึกษาและสร้างความสามารถในการแข่งขันของสถานศึกษาในระยะยาว

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์

กลยุทธ์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารองค์กรในยุคที่สภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการแข่งขันทางการศึกษา การกำหนดกลยุทธ์จึงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรสามารถวางแผนการดำเนินงานในระยะยาวได้อย่างชัดเจน โดยอาศัยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร เพื่อให้สามารถปรับตัวและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ในลักษณะที่สอดคล้องกันว่า เป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Certo & Peter, 1991) ขณะที่ Mintzberg (1994) อธิบายว่ากลยุทธ์สามารถมองได้หลายมิติ ทั้งในฐานะแผน แบบแผน ตำแหน่ง มุมมอง และกลวิธีในการแข่งขัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์เป็นทั้งกระบวนการคิด และกระบวนการปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับบริบทขององค์กรโดยตรง นักวิชาการไทยได้อธิบายเพิ่มเติมว่า กลยุทธ์เป็นแนวทางที่องค์กรใช้เพื่อก้าวจากสภาพปัจจุบันไปสู่เป้าหมายในอนาคตอย่างเป็นระบบ (เสนาะ ตีเยาว์, 2546) โดยครอบคลุมการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร และการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ทั้งนี้ กลยุทธ์ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมจึงช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีทิศทาง ลดความเสี่ยง และตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ กลยุทธ์และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนถึงการบริหารองค์กรอย่างมีอรรถภาพ เพราะช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาและสร้างกระบวนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ ไปจนถึงการประเมินผล

(Bryson, 1995) อีกทั้งยังช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกได้อย่างเหมาะสม (Rowley & Lujan, 1997) การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดเป้าหมาย และประสานการดำเนินงานขององค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (มัลลิกา ต้นสอน, 2556) โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เทคโนโลยี และความคาดหวังของสังคมในปัจจุบัน

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า กลยุทธ์เป็นแนวทางการดำเนินงานที่องค์กรกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการบริหารและพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในระยะยาว โดยอาศัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทาง และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้น การนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษายกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และสร้างความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods) กำหนดขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2567 จำนวน 58 แห่ง รวมทั้งสิ้น 954 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 คน และครูผู้สอน จำนวน 851 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 275 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอน จำนวน 247 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบเคียงตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน โดยดำเนินการดังนี้

1. จำแนกโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนผู้บริหารและครูผู้สอน ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 284 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 550 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 120 คน

2. ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรอย่างเหมาะสม โดยได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 84 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 158 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 33 คน รวมทั้งสิ้น 275 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Type) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ และ 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในลักษณะคำถามปลายเปิด

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80–1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถามมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จากนั้นนำหนังสือพร้อมแบบสอบถามเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ลงทะเบียน พร้อมแนบซองติดแสตมป์สำหรับส่งกลับภายในระยะเวลาที่กำหนด

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และให้คะแนนตามเกณฑ์ก่อนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พร้อมแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index Modified: PNImodified) ตามแนวคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2558) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ทั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNImodified)

ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

การวิจัยระยะที่ 2 แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอก การพัฒนากลยุทธ์ และการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอก (ด้านโอกาสและอุปสรรค) ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

และนักวิชาการด้านนโยบายและแผน ผู้วิจัยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 ร่วมกับการวิเคราะห์ SWOT เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการบริหารงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาจัดทำร่างกลยุทธ์ โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix ประกอบด้วย กลยุทธ์เชิงรุก (SO) กลยุทธ์การพลิกตัว (WO) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) และกลยุทธ์การใช้จุดแข็งเพื่อลดผลกระทบจากอุปสรรค (ST) จากนั้นจัดทำร่างกลยุทธ์ที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ก่อนนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ ดำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Type) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.18 และครูผู้สอน จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 89.82 แยกตามขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ขนาดกลาง จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 57.45 และขนาดใหญ่ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 30.55

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ผลการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่า $PNI_{modified}$ ลำดับความความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนในการ พัฒนาวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม

การบริหารงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับ	การวิเคราะห์
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ			
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.46	0.68	มาก	4.61	0.58	มากที่สุด	0.034	1	จุดอ่อน
2. การนิเทศภายในสถานศึกษา	4.47	0.67	มาก	4.57	0.66	มากที่สุด	0.022	3	จุดแข็ง
3. สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.48	0.72	มาก	4.57	0.66	มากที่สุด	0.020	5	จุดแข็ง
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.47	0.73	มาก	4.57	0.71	มากที่สุด	0.022	3	จุดอ่อน
5. การประเมินผลการเรียน	4.47	0.68	มาก	4.54	0.68	มากที่สุด	0.015	6	จุดแข็ง
6. การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ	4.52	0.68	มากที่สุด	4.57	0.65	มากที่สุด	0.012	7	จุดแข็ง
7. การบริหารงานวิจัยและพัฒนา	4.56	0.69	มากที่สุด	4.61	0.66	มากที่สุด	0.011	8	จุดแข็ง
8. ระบบประกันคุณภาพภายใน	4.48	0.61	มาก	4.60	0.60	มากที่สุด	0.026	2	จุดอ่อน
โดยรวม	4.49	0.68	มาก	4.58	0.65	มากที่สุด	0.021	-	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานวิจัยและพัฒนา ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมา คือ ด้าน การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.52$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานวิจัยและพัฒนา ($\bar{X} = 4.61$) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 4.54$)

ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.034$) ระบบประกันคุณภาพภายใน ($PNI_{\text{modified}} = 0.026$) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายในสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.022$) สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.020$) การประเมินผลการเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.015$) การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.012$) การบริหารงานวิจัยและพัฒนา ($PNI_{\text{modified}} = 0.011$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านที่เป็นจุดแข็งคือ 1) การนิเทศภายในสถานศึกษา 2) สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการเรียน 5) การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ และ 6) การบริหารงานวิจัยและพัฒนา ด้านที่เป็นจุดอ่อนคือ 1) การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ และ 2) ระบบประกันคุณภาพภายใน

ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 การวิเคราะห์ SWOT การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้าน	 S จุดแข็ง (Strengths)	 W จุดอ่อน (Weaknesses)	 O โอกาส (Opportunities)	 T อุปสรรค (Threats)
1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 	- วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (S1) - เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเสนอความคิดเห็นและใช้ข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร (S2)	- วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติ (W1) - แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร (W2) - กำกับติดตามและประเมินผลการให้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (W3) - หลักสูตรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (W4) - วิเคราะห์ผลการประเมินและนำไปใช้พัฒนาครั้งต่อไป (W5) - ส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการสรุปผลการใช้หลักสูตร (W6)	- เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน ชุมชน และอัตลักษณ์ของโรงเรียน (O1) - ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่พัฒนามา สนับสนุนให้โรงเรียนโดดเด่นและแตกต่าง (O2) - ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และเครือข่ายการศึกษา พัฒนาหลักสูตรเชิงบูรณาการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตจริงและบริบทจังหวัดร้อยเอ็ด (O3)	- การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาที่รวดเร็วและต่อเนื่อง ทำให้ต้องปรับหลักสูตรบ่อยครั้ง ส่งผลต่อความต่อเนื่องและเสถียรภาพ (T1) - ข้อจำกัดด้านงบประมาณและทรัพยากร โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก (T2) - ความแตกต่างของบริบทผู้เรียน และชุมชน เป็นอุปสรรคต่อการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองผู้เรียนทุกคนได้อย่างทั่วถึง (T3)
2 นิเทศภายในสถานศึกษา 	- เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน (S3) - แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน (S4) - อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ (S5) - ปฏิบัติการนิเทศตามแนวทางที่กำหนด (S6) - วิเคราะห์และสรุปผลการนิเทศ เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงาน (S7) - ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือกันรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (S8)	- วางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ (W7) - การเชื่อมโยงชั้นเรียน ตรวจสอบติดตามเอกสารธุรการชั้นเรียน การจัดการยืมสื่อ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสังเกตการณ์สอน บันทึกผลและให้คำแนะนำอย่างเป็นกัลยาณมิตร (W8)	- ระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก ส่งเสริมการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (O4) - การนิเทศเชิงพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เชื่อมต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครู (O5) - การสนับสนุนจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและเครือข่ายวิชาชีพ เป็นโอกาสพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครู (O6)	- ข้อจำกัดด้านระบบข้อมูลและเครื่องมือการนิเทศ การขาดมาตรฐานหรือระบบสารสนเทศที่ชัดเจน ทำให้การนิเทศขาดความต่อเนื่องและติดตามผลได้ยาก (T4) - ความหลากหลายของบริบทครูและผู้บริหาร ทำให้การออกแบบการนิเทศแบบเดียวกันอาจไม่ตอบสนองความต้องการของครูทุกคน (T5)
3 สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 	- วางแผนการใช้สื่อและเทคโนโลยีในทุกกลุ่มสาระ เพื่อส่งเสริมการอ่านและติดตามผล (S9) - ส่งเสริมการผลิตสื่อที่ทันสมัย สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ และหลักสูตร (S10) - สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (S11) - มีสื่อและเทคโนโลยีที่เพียงพอ ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง (S12)	- พัฒนาความรู้ด้านดิจิทัลและความพร้อมในการใช้นวัตกรรมของครูและนักเรียน (W9) - บูรณาการเทคโนโลยีกับเนื้อหาสาระในหลักสูตร และตรงตามความต้องการของผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพ (W10) - แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้สื่อ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง (W11)	- นโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้บูรณาการสื่อและนวัตกรรมในการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ (O7) - ความยืดหยุ่นของโรงเรียนเอกชน ทดลองและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ได้รวดเร็ว และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (O8) - การสนับสนุนจากเครือข่ายและหน่วยงานภายนอก ช่วยให้เข้าถึงองค์ความรู้เทคโนโลยี และทรัพยากรได้มากขึ้น (O9)	- ข้อจำกัดด้านงบประมาณและการบำรุงรักษา ค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ และการดูแลรักษาระบบเทคโนโลยี (T6) - การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้สื่อและอุปกรณ์ล้าสมัยอย่างรวดเร็ว ต้องมีการพัฒนา ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (T7)
4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ 	- จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา (S13) - ใช้สื่อการสอนที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ (S14) - สร้างสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน (S15) - ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (S16) - วัดประเมินผลที่หลากหลาย ตรงตามสภาพจริง (S17)	- ใช้ข้อมูลผลการจัดการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมา และบทเรียนปัจจุบัน วางแผน แก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (W12) - ส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน (W13) - การติดตามนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ (W14) - การวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และใช้ผลในการพัฒนาผู้เรียน (W15)	- แนวโน้มการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นทักษะการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นโอกาสในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย (O10) - การบูรณาการแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและหลากหลาย (O11) - การสนับสนุนจากนโยบายและหน่วยงานต้นสังกัด ส่งเสริมการพัฒนาวิธีการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยี (O12)	- ความแตกต่างของพื้นฐานและศักยภาพของผู้เรียน ทำให้การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองผู้เรียนทุกคนเป็นอุปสรรค (T8) - ภาระงานอื่นของครูที่มากเกินไป ส่งผลต่อเวลาและคุณภาพในการออกแบบและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ (T9) - ปัจจัยภายนอก เช่น เศรษฐกิจ สังคม และสถานการณ์ไม่แน่นอน อาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของการจัดการเรียนรู้ (T10)

เป้าหมายร่วม

มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน ด้วยหลักสูตรที่มีคุณภาพ กระบวนการนิเทศที่เข้มแข็ง การใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ สมรรถนะ และพร้อมในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

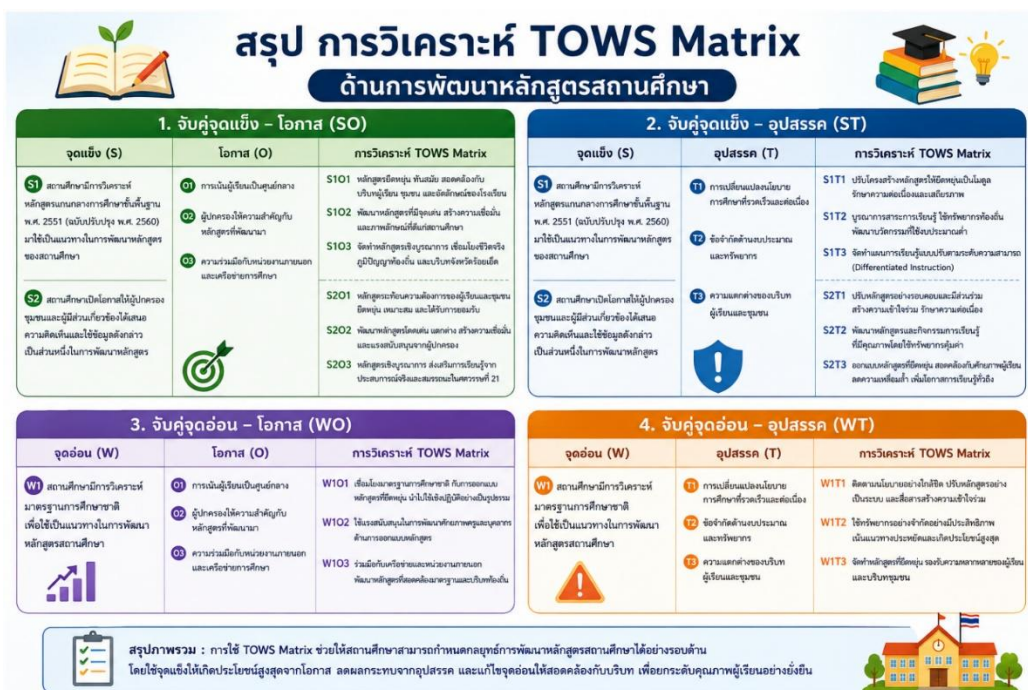
ภาพที่ 1 SWOT การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่พิมพ์: ปณวัตร ภูมิภาค, (2569)

2.2 การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
เอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 2 TOWS Matrix การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา: ปณวัตร ภูมิภาค, (2569)

2.3 ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

โดยผู้วิจัยจัดทำวิสัยทัศน์ เริ่มจากการวิเคราะห์ ทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แนวนโยบายของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด และมาตรฐานการศึกษาตัวชี้วัดคุณภาพเพื่อให้วิสัยทัศน์สอดคล้องเชิงนโยบาย และใช้ข้อมูลจากการวิจัยทั้งหมดมาสังเคราะห์เพื่อสร้างภาพอนาคตของการ

บริหารงานวิชาการที่พึงประสงค์และพันธกิจของกลยุทธ์และเป้าประสงค์ เป็นสิ่งที่องค์กรต้องทำ เพื่อไปสู่วิสัยทัศน์ ลักษณะที่ดีควรเป็นเชิงปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมภารกิจหลักด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด 8 ด้าน ซึ่งพันธกิจ คือ สิ่งที่ต้องทำ (Action) และเป้าประสงค์ คือ ผลที่ต้องได้ (Outcome) และกลยุทธ์หลัก เป็นงานด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ดทั้ง 8 ด้าน กลยุทธ์รอง คือ จาตุในการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์ป้องกัน กลยุทธ์เชิงรับ และวิธีดำเนินการ โดยเลือกกลยุทธ์เชิงรุกและกลยุทธ์เชิงแก้ไขเป็นกลยุทธ์รอง

ภาพที่ 3 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 3 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา: ปณวัตร ภูมิภาค, (2569)

2.4 ผลการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีดำเนินการในร่างกลยุทธ์การบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$)

2.5 การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษาสามารถจัดทำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัด
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 8 กลยุทธ์หลัก 32 กลยุทธ์รอง มี
รายละเอียด ดังนี้

วิสัยทัศน์การบริหารงานวิชาการ

“มุ่งพัฒนาการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สร้างผู้เรียน
ให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ควบคู่คุณธรรม จริยธรรม ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์
และเชื่อมโยงชุมชนท้องถิ่นสู่ความยั่งยืน”

ภาพที่ 3 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา: ปณวัตร ภูมิภาค, (2569)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จากการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การศึกษา ได้ดังนี้

(1) ศึกษาระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน หลักสูตร และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Miller (1995) ที่มองว่างานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัญญา คุณสุข (2565) และชลชัย ศรีเชียงและคณะ (2567) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ระบบประกันคุณภาพภายใน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาต้องการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และบริบทของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉวีวรรณ เฟื่องทอง (2561) ที่เสนอว่าการพัฒนาหลักสูตรควรตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรณัน สาแหละ (2564) ที่พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

(2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 8 กลยุทธ์หลัก ครอบคลุมด้านหลักสูตร การนิเทศภายใน สื่อและเทคโนโลยี กระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผล การพัฒนาบุคลากร การวิจัยและพัฒนา และระบบประกันคุณภาพภายใน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

และการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman et al. (2001) ที่มองว่าการนิเทศและการพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้

นอกจากนี้ ผลการประเมินกลยุทธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุมาลี จิระจรัส (2557) ที่ระบุว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ช่วยให้องค์กรมีทิศทางชัดเจน สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผลในระยะยาว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารองลงมา ได้แก่ ระบบประกันคุณภาพภายใน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายใน สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และทักษะในศตวรรษที่ 21 ผลการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน พบว่า จุดแข็งอยู่ที่การนิเทศภายใน การใช้สื่อและเทคโนโลยี และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่วนจุดอ่อนสำคัญ คือ การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการและการบริหารงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทักษะด้านการวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สำหรับการพัฒนากลยุทธ์ พบว่า ประกอบด้วย 8 กลยุทธ์หลัก และ 32 กลยุทธ์รอง ครอบคลุมด้านหลักสูตร การนิเทศภายใน สื่อและเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ การประเมินผล การพัฒนาบุคลากร การวิจัยและพัฒนา และระบบประกันคุณภาพภายใน โดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยสามารถเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 ผู้บริหารควรนำผลการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการบริหารงานวิชาการไปใช้กำหนดกลยุทธ์เชิงรุกและแนวทางลดความเสี่ยง โดยเฉพาะด้านการนิเทศภายใน

การใช้สื่อและเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 1.3 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ดควรผลักดันกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการกำหนดนโยบาย แผนงาน การนิเทศติดตาม และการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร และครู รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน ในส่วนของ 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิจัยและพัฒนาของครูโรงเรียนเอกชน เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและการวิจัยในชั้นเรียน 2.2 ควรศึกษารูปแบบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2.3 ควรมีการศึกษาผลการนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการไปใช้จริง เพื่อประเมินประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. เรียกใช้เมื่อ 9 เมษายน 2567 จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/>
- ชลชัย ศรีเชียง, พิษณุภา ยืนยาว, นภาพรณีย ยอดสิน และธีรวิธ ชาติตันติโชค. (2567). กลยุทธ์การ บริหารสถานศึกษาอัจฉริยะของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตภาคกลาง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 12(6), 2404–2417.
- ธีระศักดิ์ ทองทัฬห, อุดลย์ ชันทอง และพิชญ์สินี กิตติโกสีย์. (2566). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 20(2), 287–298.
- ธัญกิตติ ธนานุสวัสดิ์. (2567). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. *ลิกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 11(1), 1–15.
- ธนัญญา คุณสุข. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์ ค.ม. การบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- บรรณัน สาแหละ. (2564). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(1), 45–58.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ. (2560). *การพัฒนาสมรรถนะหลักและประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณวิวรรณ เพื่องทอง. (2561). รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(2), 186–198.
- ภาสกร สุขไสย, อนิรุช หนูนา และอนันต์ บุญสำราญ. (2566). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของ สถานศึกษา. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 6(1), 1–12.
- สุนารินทร์ แสงคำ, พิสิฐพล ตริเวค และบัญชา สุขแก้ว. (2566). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 16(2), 236–248.
- สุรเดช รอดเชื้อ, อนิรุช หนูนา และ อนันต์ บุญสำราญ. (2566). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 13(2), 182–192.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2554). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2566). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด. (2567). *แผนการพัฒนาศึกษา*. ร้อยเอ็ด: สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดร้อยเอ็ด.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด. (2568). *แผนการพัฒนาศึกษา*. ร้อยเอ็ด: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

สุพัตรา ทองงาม, สุทธิศักดิ์ มีศรี และ สิทธิพงศ์ ชำนาญคิด. (2566). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาเอกชน. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 6(2), 322–333.

สุมาลี จิระจรัส. (2557). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เสนาะ ดิยาว. (2546). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรีย์ ชุมภู, สมชาย เชื้อกอบกิจ และ ทวี แหลมหลัก. (2566). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 14(1), 23–34.

อนิรุท หนูนาค, ชื่นสุข สุริยะ และ ธนกร มั่นศิลป์. (2565). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 24(2), 237–248.

Bryson, J. M. (1995). *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organization: A Guide to Strengthening Organization Achievement*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Certo, S.C., and Peter, J.P. (1991). *Strategic Management : Concept and Applications*. New York: MacGraw–Hill.

Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.

Julia Miller Vick, Jennifer S. Furlong and Mary Morris Heiberger. (1995). *The Academic Job Search Handbook*. 4th ed. Philadelphia : University of Pennsylvania Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Small Sample Techniques. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Mintzberg, H. (1994). *The Rise and Fall of Strategic Planning*. New York: Prentice-Hall. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Rowley, D.J. & Lujan, H.D. (1997). *Strategic change in college and university*. San Francisco: Jossey-Bass.

Saylor, J. Galen and William M. Alexander. (1974). *Planning Curriculum for School*. Holt, Rinehart and Winston.

Skilbeck, M. (1984). *School Based Curriculum Development*. London: Harper & Row Publishers.